

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ У ПРИРОДІ**

Освітня програма: Дошкільна освіта за першим
(бакалаврським) рівнем

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “29”серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ У ПРИРОДІ
Викладач (і)	Канд. пед наук, доц. Лазарович Н.Б
Контактний телефон викладача	+38 (098)-95-198-82
E-mail викладача	nadiia.lazarovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	ОЧНА/ЗАОЧНА
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на підготовку майбутніх організаторів дошкільної освіти і виховання до безпосереднього та опосередкованого керівництва логіко-інтелектуальним розвитком дітей шляхом організації їх експериментально-дослідницької діяльності в природі з урахуванням типологічних та індивідуальних психологічних особливостей.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу – підготовка висококваліфікованих спеціалістів дошкільного профілю: організаторів з дошкільної освіти та виховання, здатних на основі глибоких знань з основ природничих наук, психології, дошкільної педагогіки та фахових методик здійснювати роботу з організації та керівництва логіко інтелектуальним розвитком дітей в процесі пізнання ними світу оточуючої природи.

Цілі курсу:

- підготовка майбутніх організаторів справи дошкільної освіти і виховання до безпосереднього та опосередкованого керівництва логіко-інтелектуальним розвитком дітей шляхом організації їх проектно-дослідницької діяльності в природі з урахуванням типологічних та індивідуальних психологічних особливостей;
- розвиток професійно-значущих якостей особистості майбутнього фахівця з дошкільної освіти: спостережливості, емпатії, оптимізму, наполегливості, готовності до прийняття і здійснення змін, толерантності тощо;
- формування активної творчої особистості, здатної до самостійного визначення і розв'язання професійних та інших

4. Програмні компетентності та результати навчання

Фахові компетентності:

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітнім и потребами відповідно до їхніх можливостей.

Результати навчання

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності,.

ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку..

ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-19 Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VI	012 Дошкільна освіта	Третій	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ			
Тема 1.1. Роль і місце дослідницько-експериментальної діяльності дітей в освітньому	2	2	10
Тема 1.2. Сучасні дослідження з проблем організації дослідницько-експериментальної діяльності дошкільників	2	4	10
Тема 1.3. Принципи організації дослідницько-експериментальної діяльності дітей в ЗДО	2	4	10
Змістовий модуль 2. ЗМІСТ, ЗАВДАННЯ, ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ КЕРІВНИЦТВА ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ			
Тема 2.1. Зміст, завдання дослідницько-експериментальної діяльності дітей. Зміст самостійної пошукової діяльності дітей	2	2	10

Тема 2.2. Умови ефективної організації науково дослідницької діяльності дітей.	2	4	10
Тема 2.3. Методи керівництва та форми організації роботи з дослідницько-експериментальної діяльності дітей в умовах суспільного і сімейного дошкільного виховання	2	2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf Максимальна оцінка – 100 балів (вага оцінок за практичні заняття – 45 балів, за контроль самостійної роботи – 5 балів, за екзамен – 50 балів). Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту) як КСР.
Вимоги до письмових робіт	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування. Письмові роботи виконуються у формі есе, презентацій, ментальних карт (на вибір) до кожного практичного заняття, поточні тестування в системі дистанційного навчання. Індивідуальне завдання у формі презентації. Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)
Семінарські заняття	Робота на кожному практичному занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття та виконання практичних завдань та завдань запропонованих для самостійної роботи. За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття здобувач отримує макс. 100 б. Вага оцінки за всі практичні заняття – 45 балів
Умови допуску до підсумкового	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування

контролю	
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен форма здачі – комбінована

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи Виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи) Академічна доброчесність Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме: - Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). - Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція). - Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. - Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/> Пропуски занять (відпрацювання) Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують: - Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) - Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.) Ознайомитися з положеннями можна за адресою: <https://nmv.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/polozhenja/> Виконання завдання пізніше встановленого терміну Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання - Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) Ознайомитися із положенням можна за адресою: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/> Невідповідна поведінка під час заняття Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та

поновлення студентів закладів вищої освіти» Ознайомитися із положенням можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D%BD%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/polozhenja/>

Додаткові бали Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Неформальна освіта Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентує

«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)» Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний Стандарт дошкільної освіти) <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>.
2. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Київ : Слово, 2008. - 408 с.
3. Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчук А.С., Якименко Л.Ю. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
4. Беленька Г.В. Віконечко в природу: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. – К.: Сім кольорів, 2014. – 56 с.
5. Зайцева Л.І. Розкриваємо таємниці довкілля: методичний посібник /Л.І. Зайцева. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. – 110с.
6. Лисенко Н. В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 352 с.
7. Метод проектів у діяльності дошкільного закладу / уклад. Л.А. Швайка. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 203 с.
8. Плохій З.П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури (теоретичні та методичні аспекти) : монографія / З. П. Плохій; Ін-т пробл. Виховання НАПН України. – К. : Персонал, 2010. – 319 с.
9. Пізнавальний розвиток старших дошкільників / уклад. Дикань Н.І., Мельниченко К.С. Харків : Основа, 2011. 184 с.
10. Проектні технології у дошкільному навчальному закладі / упоряд.

- Буракова Ю.Д. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 204 с.
- 11.Світ чомучок. Організація дослідно-еспериментальної роботи з дошкільниками / уклад. Л.А. Шик. Харків : Основа, 2012. 168 с.
  - 12.Управління проектами в закладах освіти : науково-методичний посібник / за ред. Л.А. Онищук, О.В. Онопрієнко, О.О. Клокуна. Київ, 2004. 250 с.
  - 13.Формування базових якостей особистості дітей старшого дошкільного віку в ДНЗ : монографія /за ред. О. Рейпольської. Харків : Мадрид, 2015. 330 с.
  - 14.Шевцова О.А. Організація пізнавальної діяльності в ДНЗ. Харків : Основа, 2009. 282 с.

Викладач доц. Лазарович Н.Б.